

Pals

CARLES VILARRUBI: «DE CADA CENT PESSETES QUE JUGUEM ELS CATALANS, NOMÉS ENS EN TORNEN TRENTA CÈNTIMS»

Loto Catalunya, pròpia i necessària

En setze setmanes, dues sèries de Loto-Ràpid han servit per repartir 4.500 milions en premis. A mitjan setembre començarà a distribuir-se la nova sèrie «Ocells», i, després, la d'Esports d'Hivern. A la tardor, Loto Catalunya engegarà també una segona modalitat de loteria.

Josep M. Pasqual

L'any 1984, la Generalitat va cridar Carles Vilarrubí per tirar endavant el projecte de ràdio de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió. Vilarrubí, un economista, venia de l'empresa privada, i de la ràdio, en coneixia les transmissions de Joaquim Maria Puyal i poca cosa més. Després faria la descoberta del món dels mitjans de comunicació i en un parell d'anys va aconseguir aixecar un model de ràdio que ell considera «vàlid per al país».

Amb Catalunya Ràdio ja assentada i quan li tocava l'hora de disfrutar-la, van tornar-lo a cridar per dirigir el projecte de Loto Catalunya. I va ser nomenat director de l'Entitat Autònoma de Jocs i Apostes de la Generalitat —EAJA—, a cada nou *tinglado*, segons sembla, tenen tendència a cridar-lo a ell.

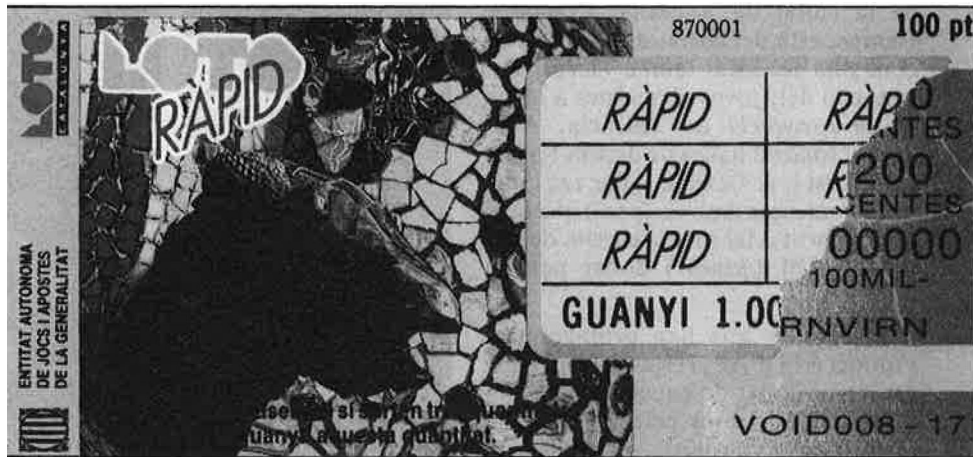
—6 Què és l'Entitat Autònoma de Jocs i Apostes?

—A mitjan 1986, el Parlament de Catalunya va crear per llei l'EAJA, organisme que ha de gestionar els jocs que la Generalitat de Catalunya s'ha reservat per si mateixa, i que són les tres modalitats de loteria.

—Quines són aquestes tres modalitats?

—Segons el catàleg de Jocs i Apostes acceptat pel Parlament de Catalunya, les pre-sortejades, les sotmeses a dues variables i les passives.

Les pre-sortejades, arreu del món, són anomenades loteries instantànies. Són aquelles que en el mateix moment de la impressió ja es fa un sorteig alea-

Les dues primeres sèries de la loto-ràpid: «Gaudí» i «Turisme».

tori mitjançant ordinador. I s'imprimeix el bitllet, de manera que, en el mateix moment de l'adquisició, el consumidor, fent una operació manual, descobreix si és guanyador, i la quantitat. És una família de loteries que s'ha imposat en els últims anys.

També hi ha les loteries sotmeses a

dues variables. El premi no hi està preestablert, sinó en funció del nombre d'apostants. Arreu del món són conegudes com a loteries semiactives, perquè el consumidor estableix una activitat en el mateix joc introduint els números a què vol jugar. La travessa futbolística i la primitiva en són dos exemples. A nivell d'impacte en el mercat, són les que arreu estan tenint més alta incidència. Finalment, hi ha les loteries més antigues, que són les més conegudes. El consumidor adquireix un bitllet que ja té un número imprès, ha d'esperar que es produeixi el sorteig i comparar. La quantitat del premi és fixa, independentment del nombre

d'apostants. Aquestes són les anomenades loteries passives.

—iL'EAJA, que vostè dirigeix, de quin departament depèn?

—Per llei, som una entitat autònoma de caràcter comercial, una empresa pública. No tenim dependència directa de cap departament, sinó que

Carles Villarrubí: De Catalunya Ràdio, al joc.

només tenim una adscripció a nivell pressupostari. En concret, estem adscrits al de Governació.

—*Il amb la Direcció General del Joc, quina relació manté l'EAJA?*

—Cap, ni una. Aquesta és una confusió permanent. La Direcció General de Jocs i Espectacles s'encarrega de la inspecció i control del joc privat, i per aquesta tasca utilitza mitjans que li proporciona la Direcció General de Seguretat Ciutadana, com per exemple la Brigada del Joc.

Nosaltres som una empresa pública que gestiona els jocs que la Generalitat s'ha reservat, i no tenim cap altra competència mentre que la Direcció inspecciona i controla tot el joc, el privat i el nostre. Nosaltres també estem sota el seu control.

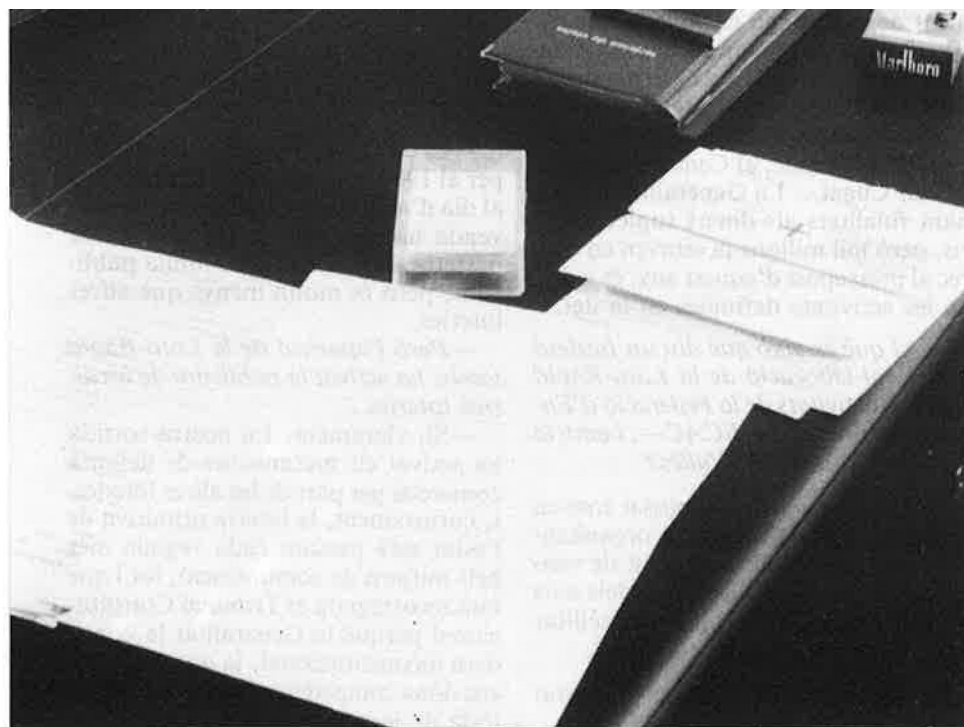
—*i La idea de començar per la Loto-Ràpid, una loteria instantània, d'on va sorgir?*

—La fase del projecte de la Loto-Catalunya va ser llarga. Després d'un estudi de mercat per veure quina modalitat de joc havíem d'introduir, vam arribar a la conclusió que les màximes garanties per reeixir les podia donar una modalitat de loteria no existent en aquells moments, com ara la loteria instantània. Des del punt de vista comercial, vam tenir en compte que aquest producte no existia a Catalunya i, per tant, l'interès del consumidor podia augmentar pel factor novetat; també vam tenir en compte la bona rebuda que les loteries instantànies han tingut arreu d'Europa i, per últim, que podíem fer-nos un mercat propi restant una mica de tots els altres mercats.

Un dels nostres objectius polítics era no inflacionar més el mercat del joc. No ens interessava introduir nous jocs perquè la gent gastés més, sinó racionalitzar l'oferta. Per això vam optar per una modalitat que restés a totes les altres. Aquesta va ser la raó bàsica d'engegar la Loto-Ràpid.

—*A Euskadi ja funcionava una loteria instantània, i quines diferències bàsiques hi ha amb la Loto-Ràpid?*

—Nosaltres no som la primera loteria instantània de l'estat, al País Basc n'hi ha una, però amb un model d'explotació absolutament diferent. El govern basc, en comptes de reservar-se'n l'explotació, ha entregat la concessió a una empresa privada, que explota el joc i paga unes taxes segons les butlletes que ven, com els bingos. Aquesta sola ja és una diferència molt important de cara a la percepció del consumidor, que té una actitud diferent

davant del joc si està gestionat per l'administració o per privats. A part del model de gestió, hi ha altres diferències. Ells donen el 40 per cent en premis, nosaltres el 45. El seu cost d'exploració és d'un 40 per cent i el nostre d'un 27 per cent. Ells ingressen al tresor un 20 per cent en taxes, nosaltres el 23. Només atenent al plantejament econòmic dels dos projectes, nosaltres donem més premis, tenim menys cost de gestió, ingresem més diners al tresor...

—*Però a Euskadi donen premis de dos milions, mentre que el premi màxim de la Loto-Ràpid és d'un milió, i allà es pot dir que han fracassat.*

—El secret no és donar premis més alts, sinó la quantitat total de premi, i la manera com està distribuït. Cal analitzar si és millor posar menys premis d'un milió i més de 10.000 pessetes. Posar-ne un de dos milions, per exemple, descarrega molt el premi petit i fa que toqui a menys persones.

Amb l'actual estructura de premis de la Loto-Ràpid, surt un bitllet guanyador cada 6,8 billets. Podríem arribar a donar un premi de 100 milions, però perdríem l'equilibri actual. L'èxit d'una loteria instantània és trobar la fórmula adequada d'estructura de premis que al consumidor li sembli correcta.

—*iDes de la posada en marxa, ja s'ha reformulat aquesta estructura de premis?*

—Des de la sèrie Gaudí, la primera que vam treure, a la sèrie Turisme, la segona, no hem fet cap variació. A mitjan setembre canviarem a la tercera sèrie i ja amb algun retoc. Incorporarem els premis de 2.000 i 5.000 pessetes, perquè, fent un seguiment del mercat, hem detectat que a la gent li agradaria que hi hagués més premis a baix.

—*Per a la gestió de la Loto Catalunya, l'EAJA té contractats els serveis de l'empresa Luditec. i Quina funció té Luditec?*

—L'octubre de l'any passat vam fer un concurs d'oferta pública en el qual demanàvem a les empreses que volguessin presentar-se la prestació de serveis i la tecnologia per a la posada en marxa del projecte de loteria de Catalunya, tenint en compte que ja havíem definit que se n'havia d'engegar una d'instantània i una altra de semiactiva, i que aquesta darrera serà comercialitzada com arreu del món, amb els sistemes *on line*, és a dir, amb terminals d'ordinador a cada punt de venda i amb una tecnologia molt sofisticada. Luditec és l'empresa que va sortir guanyadora, juntament amb Gitec Corporation, que s'encarrega de la fa-

bricació dels terminals i de l'equip informàtic. Luditec ens ven els materials i ens presta una sèrie de serveis en la nostra gestió, entre els quals hi ha la distribució física dels bitllets des del magatzem al detallista, la formació del detallista en la utilització dels terminals... La seva actuació, però, sempre s'ajusta a allò que regula el *Diari Oficial de la Generalitat*.

—*En el seu moment, hi va haver qui no va estar gaire conforme amb la concessió a Luditec...*

—Un senyor de Berga, que també s'hauria presentat al concurs, va presentar un recurs d'alçada, però no contra la concessió a Luditec, sinó pel fet que la Generalitat hagi creat una loteria, la Loto-Ràpid. Ell diu que té la patent de les loteries instantànies. Això és com si jo sortís al carrer i digués que tinc la patent dels cotxes amb quatre rodes. Una modalitat de loteria és im-
patentable.

—*iFins ara què ha ingressat Loto Catalunya al tresor de la Generalitat?*

—Nosaltres hem liquidat al tresor, a 31 de juliol, 2.250 milions. Mentre que, a la llei de pressupostos, estava previst que l'EAJA hagués ingressat a 31 de desembre, per les activitats de tot l'any, 1.000 milions. Amb les setze primeres setmanes del primer joc, ja hem ingressat més del doble del total previst. N'estem molt satisfets.

—*li els guanys originats per la Loto Catalunya, tenen una inversió específica?*

—El mes passat, una llei del Parlament de Catalunya estipulava que els beneficis extra que imposités al tresor de la Generalitat l'EAJA serien destinats a la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, al Pavelló olímpic de l'INEF a Motjuïc, al Centre d'Esports a Sant Cugat... La Generalitat va donant finalitats als diners suplementaris, però mil milions ja estaven en càrrec al pressupost d'aquest any, és a dir, en les activitats definides en la llei.

—*li què és això que diu un fulletó sobre col·laboració de la Loto-Ràpid amb les activitats de la Federació d'Entitats Andalusos —FECAC—, i amb la Fira de Barberà del Vallès?*

—No. Simplement ha passat com en la festa major de Gràcia. L'organització ens demana obrir un punt de venda de la Loto-Ràpid per a un dels seus estands, i nosaltres els podem facilitar un carnet de detallista temporal.

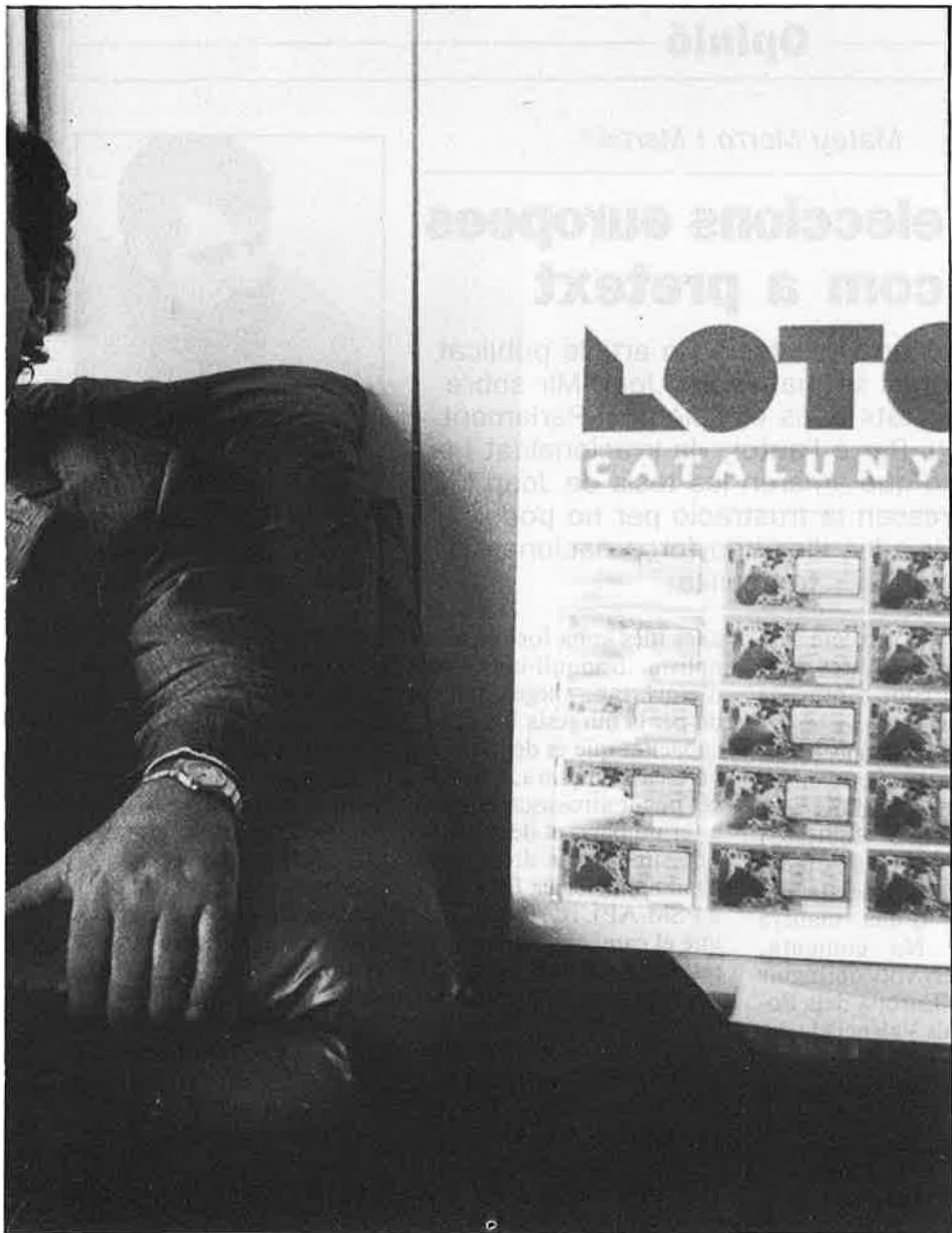
—*En publicitat, què hi ha gastat Loto Catalunya?*

—El nostre pressupost publicitari per al 1987 és d'uns 220 milions. I fins al dia d'avui —28 d'agost—, la nostra venda ha sigut de 10.000 milions de pessetes. Potser sí que és molta publicitat, però és molta menys que altres loteries.

—*Però l'aparició de la Loto-Ràpid també ha activat la publicitat de les altres loteries...*

—Sí, clarament. La nostra sortida ha activat els mecanismes de defensa comercial per part de les altres loteries. I, curiosament, la loteria primitiva de l'estat està passant cada vegada més pels mitjans de comunicació, tot i que està recorreguda al Tribunal Constitucional perquè la Generalitat la considera inconstitucional, ja que l'Estatut ens dona competència exclusiva en matèria de jocs i apostes.

—*li aquesta estimulació inevitable del joc no és contraproduent?*

—i, Em preguntes si el joc és bo? No. El joc no és bo. El nostre gran repte és, precisament, introduir un joc que aportí a la Generalitat de Catalunya els ingressos que li corresponen, sense que això passi per buidar més la butxaca del consumidor, és a dir, sense inflacionar més el mercat del joc que ja hi havia abans. En aquest sentit, podíem haver creat modalitats de joc encara més segures.

—*Ara ja «hi surt guanyant Catalunya»?*

—L'any 1986, a Catalunya, entre loteria nacional, primitiva, travessa futbolística, hípica, i cupons de l'ONCE, vam jugar més de 105.000 milions de pessetes. Si tenim en compte les competències exclusives en joc i que a les

administracions catalanes només els va tornar en beneficis d'explotació 340 milions, vol dir que, de cada cent pessetes que juguem els catalans, només ens en tornen 30 cèntims. Des d'un punt de vista objectiu, aquesta desproporció ja comporta la necessitat de crear una loteria pròpia.

—*Es juga molt a Catalunya?*

—En relació a l'estat, si fa no fa, igual. En relació a Europa, estem a la banda alta.

—*De la nova loteria primitiva, i què ens en pot dir?*

—Això és com si obrissiu un segon TEMPS..., us guardariu el secret de com seria fins a l'últim moment.

—*iPerò serà igual que la semiactiva de l'estat?*

—A diferència d'aquella, que es comercialitza *off line*, és a dir, que tan-

«*A Catalunya es juga molt. En relació a Europa, estem a la banda alta.*

quen la venda i necessiten un temps fins al sorteig per poder processar-ne les apostes, nosaltres farem la modalitat *on line*, que demana una inversió important en equipament tecnològic, però que permet un processament instantani de l'aposta, dóna al consumidor una garantia de seguretat més alta i permet la compra de la butlleta fins molt a prop del sorteig. Ara fa quatre setmanes que hem començat el treball de camp, estem instal·lant-ne les terminals, les antenes, les *master-station* —centres de recollida de dades per àrees—, el computador central del sistema..., encara trigarem tres setmanes més.

—*La nova primitiva no afectarà la instantània?*

—Totes les famílies de loteries, entre elles, són directament competitives, però no les d'una família amb les d'una altra. Si les loteries catalanes es fessin mal entre elles, significaria que se'ns trenca tot l'esquema. El que es tracta és de fer mal a les altres, ¿no?

—*iHi ha previst crear també una loteria passiva?*

—No. Com a mínim, en el projecte que ha dissenyat el meu equip només n'hi ha previstes una d'instàntania i una de semiactiva. Amb l'engament del segon joc s'acaba el projecte. Així està previst, si no és que l'any que ve la Generalitat decideix una altra cosa.

—*Malgrat la tecnologia, ija hi ha hagut algun intent d'estafa?*

—El nostre sistema per a la Loto-Ràpid és tan sofisticat que fa impossible la falsificació. Un bitllet té sis codis de verificació diferents, encara que, de visible, només se n'observi un. A través de la xarxa de caixes i del nostre ordinador central, l'estafa és materialment impossible.

Tanmateix, n'hi ha hagut intents, però extremadament barroers. Per exemple, uns que havien retallat una casella i l'havien enganxada en una altra butlleta. Es van poder descobrir amb la simple verificació visual, sense necessitat de recórrer als mètodes ordinari de verificació.

—*Algú s'ha interessat per la Loto Catalunya?*

—Lògicament, seguint la tònica general de l'autonomia de Catalunya, tots els projectes encara no implantats en altres comunitats autònomes des- perten interès. En el nostre-cas, són diverses les comunitats que es miren de prop quina evolució tenim. I és que també són diverses les comunitats que tenen competència en joc. Indubtablement, una gran competència. •